

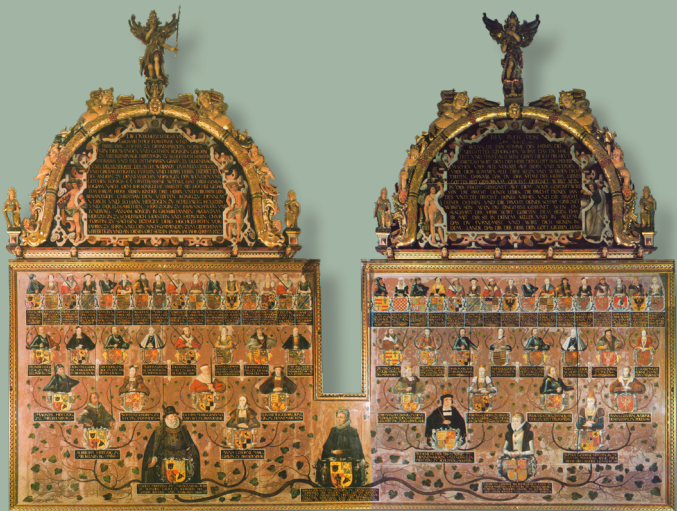

Stik af Nykøbing Slot efter tegning af Laurids de Thurah. Ill. af Dronning Sophie. June Struck. Tekst og foto Birgit Bjerre. Revideret maj 2024. Grafdesign.dk

Lidt om Dronning Sophie og Nykøbing Slot

Engang lå der i ca. 200 år et stort slot i Nykøbing Falster. Slottet var på størrelse med Kronborg Slot i Helsingør. Desværre blev slottet nedrevet i 1767, hvor alt blev solgt til genbrug. Små dele af slottet kan stadig findes rundt omkring i byen.

På Slottet boede enkedronning Sophie i næsten 40 år indtil sin død i 1631. Hun forlod sin far og mor i Güstrow syd for Rostock i Tyskland, da hun var 15 år, flyttede til København, blev gift med den danske Kong Frederik II, som var 38 år. Hun blev dronning, og de fik 7 børn. Da hendes ældste søn blev konge, flyttede hun til Nykøbing Falster, hvor hun fik slottet og Lolland-Falster som sin ejendom. Hun styrede sine ejendomsbesiddelser og borgerne med hård hånd og blev meget velhavende.

Anetavlen i Klosterkirken

Den mecklenburgske anetavle på 33 m2 fra 1627, er malet af Antonius Clement. Den viser Dronning Sophies aner i 5 generationer. Den er sammen med altertavlen foræret til kirken af enkedronning Sophie.

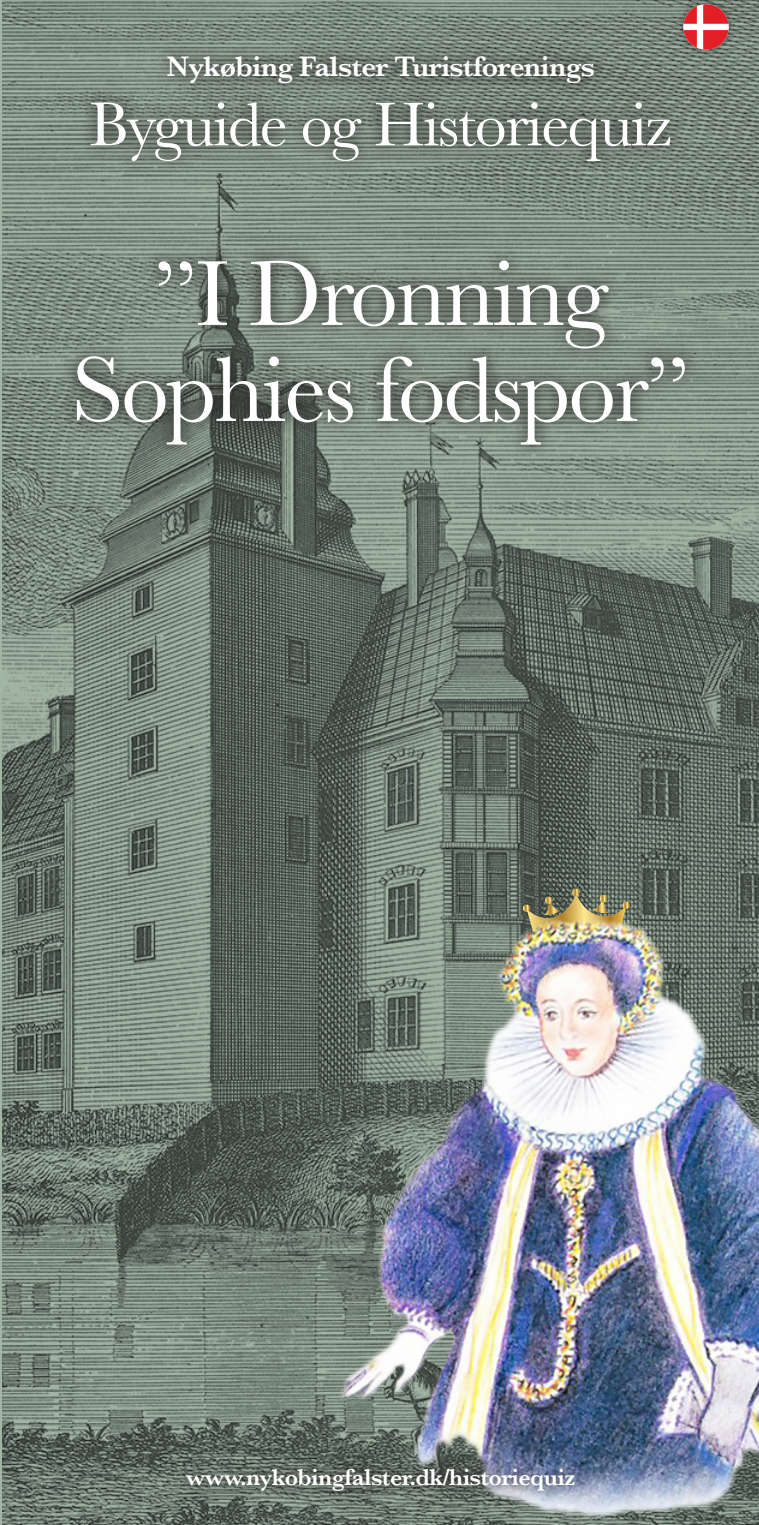
Turen starter på Slotsbryggen ved ruinen af Nykøbing Slot

Historiequizen ”I Dronning Sophies Fodspor” er en selvguidet gåtur på 1,5 km i Nykøbings bymidte, i sporene efter Dronning Sophie og Nykøbing Slot. Ved udvalgte steder, markeret på kortet, kan du læse lidt historie og besvare spørgsmål. De rigtige svar kan ses nederst på denne side.

Historiequizen er udarbejdet af Birgit Bjerre, for Nykøbing Falster Turistforening. Den er også tilgængelig på www.nykobingfalster.dk/historiequiz.

1. Nykøbing Slot - Ruin af tårnet
Start ved biografen
2. Staldgården (stop ved nr. 11)
3. Hestestalden (Rosenvænget 12)
4. Kornmagasinet (Slotsgade 30)
5. Latinskolen (Slotsgade 7)
6. Czarens Hus (Langgade 2)
7. Byens ældste hus (Langgade 18)
8. Ritmestergården (St. Kirkestræde 2A)
9. Klosterkirken (Klosterstræde)
10. Lilletorv
11. Torvet
12. Grøntorvet (Slotsgade 20)
13. Vandmøllestræde

11B 4 stk. 12A 1860 12B Vinkælderen 13A 1594 13B Kronborg Slot.
9A 5 generationer 9B Vandtårn 10A Nygade 10B Uigler 11A Brod-way
700 år 6B Czarens hus 7A 1767 7B 7 engle 8A Marthensuen 8B 10 anstær
Staldgårdsporten 5A Peter Freuchen 5B Katedralskolen 150 år 6A Byen
ren, som længe fisk i Guldborgsund til Dronning Sophies husholdning 4B
spiste og drak for meget og døde for sin far 3B Et beskyttelsesrum 4A Fiske-
Svart 1A Christian den fjerde 1B Fars Hat 2A 1800-tallet 2B Grøn 3A Han

1. Sophies ældste søn blev konge, da han var 11 år. Som voksen lånte han tit penge af sin mor. Pengene brugte han på krige mod Sverige og på at bygge flotte bygninger bl.a Børsen og Rundetårn, Frederiksborg- og Rosenborg Slot. Han og andre ”lånte” af Dronning Sophies gode (Nykøbing)vin, som nu er døbt om til Rosenborgvinen. Vinen serveres stadig - dog fortyndet - til kongehusets Nytårstafel i København.

Quiz

- A. Hvad hed Sophies ældste søn, som var konge indtil 1648?
B. Hvad hedder tårnet, som vises på tegningen af slottet, ved den røde prik? (vises på muren ved biografen)

Gå videre ad Slotsgade til Engvej nr. 6. Drej til højre ind i Staldgården.

2. I Staldgården lå slottets stalde. De blev nedrevet, og der blev bygget arbejderboliger til jernstøberiet Bruunshaab. Her boede mange familier med rigtig mange børn. I dag er Staldgården et attraktivt sted med velholdte og renoverede hyggelige huse.

Quiz

- A. Hvornår kom industrierne til Nykøbing. Sidst i 1700-tallet, 1800-tallet, 1900-tallet?
B. Hvilken farve har døren i Staldgården 11?

Gå gennem Staldgården til Rosenvænget. Her ligger Den kongelige Staldgård.

3. Kuskestalden er bygget i 1630 af Den udvalgte Prins Christian, søn af Chr. den IV og barnebarn af Dronning Sophie. Staldbygningen er den eneste bevarede bygning, som tilhørte Slottet. Kun den sydlige del af bygningen er den oprindelige. Fronten mod Rosenvænget er afkortet i ca. 1820.

Quiz

- A. Den udvalgte prins blev aldrig konge. Hvorfor?
¹⁾ Han rejste til udlandet, ²⁾ Han døde før sin far, ³⁾ Han blev gift borgerligt?
B. Hvad på nabogrunden th., er et minde fra 2. Verdenskrig?

Gå hen til Slotsgade nr. 20

4. Her på hjørnet ligger slottets kornmagasin, opført i 1750 med port til Staldgården, som var den eneste adgang til Staldgårdskvarteret. Bygningen ejes i dag af Finn Arnesen, kunstner i galleri Finnermann.

Quiz

- A. Hvem boede i det lille hus ved sølegangen i Rosenvænget?
¹⁾ Fiskeren ²⁾ Opsynsmanden ³⁾ Portneren
B. Hvad står øverst på skiltet på gavlen inde i porten?

Gå videre ad Slotsgade. Stop ved Slotsgade mellem 15 og 17. Her er opsat en mindeplade, som viser at hertil gik slotsgrunden på Dronning Sophies tid. Gå derefter til Slotsgade 7.

5. Latinskolen lå her fra 1807 til den blev politigård i 1953. Tidligere lå den ved Klosterkirken. Mange berømte danskere har gået på skolen, heriblandt digteren og præsten Kaj Munk samt en berømt opdagelsesrejsende i Grønland, hvis far var købmand i Frisegade.

Quiz

- A. Hvad hed den berømte opdagelsesrejsende i Grønland?
B. Hvad står øverst på skiltet ved porten til Politigården?

Fortsæt ad Slotsgade til Færgestræde, som går ned til havnen. Herfra gik færgen til Lolland indtil 1867.

6. Czarens hus hed tidligere Det skæve Hjørne. En gæstgivergård hvor de rejsende kunne vente indtil overfart til Lolland. Czar Peter den Store fik her et måltid i 1716, heraf navnet. I Færgestræde ligger Museum og Turistinformation.

Quiz

- A. Dronning Margrethe og Prins Henrik besøgte stedet i 1989. I hvilken anledning Ved byens ¹⁾ 500 ²⁾ 600 ³⁾ 700-års jubilæum?
B. Hvad står på metalskiltet over vinduerne?

Gå videre ad Langgade til nr. 18

7. Byens ældste hus fra 1500-tallets slutning. Bygget som herskabsvilla og stadig i bindingsværk. Her boede i 1700-tallet slotsmurer Trap, som tog sig af slottets vedligeholdelse i 10 år, indtil det blev revet ned.

Quiz

- A. Hvornår blev slottet nedrevet?
B. Hvor mange engle ses på træbjælken under 1. sal?

Stop ud for Langgade og betragt Hollands Gård med byens vandtårn fra 1908. Gå til Frisegade 2. Se til højre og nyd synet af de gamle huse i Bastebrostræde og udsigten til Lolland. Gå derefter til venstre ad Store Kirkestræde.

8. Ritmestergården er opført i 1620 som bindingsværk i 2 stokværk. Ritmester Friis ejede gården i 1830'erne, heraf navnet. I bygningen ligger i dag et spændende værtshus med maritim indretning.

Quiz

- A. Hvad hedder værtshuset?
B. Hvor mange ansigter ses på træbjælken (etageadskillelsen)?

Fortsæt ad Store Kirkestræde til Klosterkirken.

9. Klosterkirken blev bygget i 1419. Kirken var en del af et franciskaner-kloster indtil 1532, hvor kirken blev sognekirke. I kirken lå også latinskole og rådhus. I 1700-tallet fik enkedronning Sophie opsat altertavlen og den store anetavle, som viser hendes forfædre i Mecklenburg.

Quiz

- A. Hvor mange generationer vises på anetavlen?
B. Tårnet fra 1890 ved Klosterstræde th. for kirken. Hvad har det være brugt til? ¹⁾ Vagtårn, ²⁾ Udkigstårn, ³⁾ Vandtårn

Gå ad Rådhusstræde til Lilletorv.

10. På Lilletorv ligger slotsgartnerens gamle bolig. Den lå ud til slots-haverne, som lå bag Jernbanegade og Østergade. I mange år lå her en boghandel. Døren i bygningens højre side er fra Nykøbing Slot. Gaden hed tidligere Gartnerstræde og gik ned til byens volde (Voldgade).

Quiz

- A. Hvad hedder gaden i dag?
B. På gavlen sidder fugle i guld. Hvilke?

Gå ad Østergågade til Torvet. Gør et stop og svar på Quiz 11 ved Nykøbing Teater - berømt for sine revyer - Nykøbing Falster kaldes også Revykøbing.

11. Byens torv lå også på Dronning Sophies tid her midt i byen, hvor der gennem århundrederne har været afholdt torvedage flere gange om ugen. Mod Slotsgade overfor Czarens hus ligger Bjørnebrønden, en granitskulptur af Mogens Bøggild inspireret af den russiske bjørn, opsat til byjubilæet i 1939.

Quiz

- A. Hvad hedder det lille stræde før teatret med navne i fliserne?
B. Hvor mange stenfigurer står i det lille stræde?

Gå tværs over torvet og videre ad Nobelstræde til Grønttorvet. I Nobelstræde boede barbermester Brodthagen og hans 2 sønner. Holger og Viggo. Holger blev borgmester, Viggo skuespiller og teaterdirektør for Nykøbing Falsters berømte Revy.

12. Grønttorvet hed tidligere Grisetorvet. Her var en livlig handel med dyr. Herfra er der udsigt til en af de store købmandsgårde, som har haft stor betydning for byens udvikling som handelsby.

Quiz

- A. Hvornår er købmandsgården i Slotsgade bygget (står øverst)?
B. På Grønttorvet, Slotsgade 22 ligger en restaurant, hvad er navnet?

Fortsæt til Sundbystræde og stop på Vandmøllepladsen.

13. Vandmøllepladsen har fået sit navn efter slottets vandmølle, som engang lå her. Skulpturen, der er udformet som et møllehjul med eger, har en række årstal hugget ind i granitten. Årstallene refererer til begivenheder i Nykøbing Slots historie, som ses på historiegadeskiltet.

Quiz

- A. Hvilket år flyttede Dronning Sophie ind på Nykøbing Slot?
B. Hvilket slot på Sjælland har samme størrelse som Nykøbing Slot?

Her slutter turen ”I Dronning Sophies fodspor”
www.nykobingfalster.dk/historiequiz